

Stichting Het Nederlands Vestingmuseum Jaarbericht 2019

Inhoud	Pagina
1. Voorwoord	
Voorwoord Directie	3
Voorwoord Bestuur	4
2. Introductie	
• Doelstellingen	5
• Missie	5
• Organisatiestructuur	6
• Vrijwilligers en medewerkers	6
3. Museum	
• Terrein en gebouwen	7
• Collectie en verzamelbeleid	7
• Vaste tentoonstelling	8
• Masterplan herinrichting Vestingmuseum	8
• Wisseltentoonstellingen en evenementen	9
• Activiteiten	10
• Educatie	11
• Boeking en bezoekersaantallen	12
4. Bezoekerscentrum Naarden-Vesting/ VVV	
• Doelstellingen	13
• Missie	13
• Organisatie	14
• Gebouw	14
• Openingstijden	14
• Diensten en producten	14
5. Overzicht nevenfuncties bestuursleden	15
6. Colofon	
• Vrijwilligers	16
• Managementteam	16
• Bestuur Stichting Het Nederlands Vestingmuseum	16
• Bestuur Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum	16
• Kascommissie	16

Voorwoord Directie

Bij het schrijven van dit jaarbericht wordt de wereld geconfronteerd met een ongekennde pandemie door de uitbraak van het coronavirus. Terwijl duizenden mensen in ziekenhuizen vechten voor hun leven, is het openbare leven nagenoeg stilgelegd ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus.

Ook Het Nederlands Vestingmuseum is sinds 13 maart 2020 tot nader order gesloten voor publiek. Vrijwilligers en medewerkers zitten noodgedwongen thuis waardoor het sociale contact zich beperkt tot de telefoon, e-mail, en videogesprekken. Naast de maatschappelijke en economische impact, hebben de noodzakelijke beperkingen uiteraard ook enorme gevolgen voor de invulling van onze museale taken. Met nieuwe initiatieven, zoals online tentoonstellingen geven musea invulling aan hun museale doelstellingen. Ook Het Nederlands Vestingmuseum is dagelijks actief op social media als Instagram en Facebook om toch ons publiek te bereiken.

Juist in deze donkere periode blijkt eens te meer de grote waarde van musea en culturele instellingen; zij zijn van groot belang voor de vitaliteit van woonkernen, verbinden, fascineren, prikkelen de nieuwsgierigheid en bieden context en duiding. Maar wellicht nog veel belangrijker; in moeilijke momenten als deze bieden ze afleiding, ontspanning en troost.

Dit maatschappelijk belang wordt ook onderkend; Stichting Het Nederlands Vestingmuseum ontvangt een jaarlijkse bijdrage van de Gemeente Gooise Meren ter ondersteuning van onze exploitatie. Om verantwoording af te leggen wat wij mede hebben gedaan met publieksgeld, brengen wij een jaarverslag uit. Dit jaar doen wij dat in iets andere vorm. Onze verslaglegging hebben wij opgesplitst in twee documenten: dit jaarbericht met een verslag van al onze activiteiten in 2019 en een door de accountant beoordeelde jaarrekening.

Directie van Het Nederlands Vestingmuseum

Naarden, april 2020

Voorwoord Bestuur

Het boekjaar 2019 en het begin van 2020

Naast de inleiding van de directie spreekt het bestuur van de Stichting Het Nederlands Vestingmuseum zijn zorg uit over de wereldwijde pandemie en de consequenties die er voor het museum en haar vrijwilligers en medewerkers ontstaan. De gevolgen zullen in alle musea in de wereld duidelijk merkbaar zijn en zeker ook belangrijk gesubsidieerde musea in Nederland, zoals het Het Nederlands Vestingmuseum.

Het bestuur van de Stichting Het Nederlands Vestingmuseum bedankt alle direct en indirect betrokkenen voor hun inzet voor het Nederlands Vestingmuseum in het afgelopen (boek)jaar, 2019. Daarnaast danken we met name aan de beleidsmakers en ambtenaren van de Gemeente Gooise Meren en medewerkers van de NMo-SMB (de Nederlandse Monumentenorganisatie en de Stichting Monumenten Bezit), onze belangrijkste partners en sponsors. Maar ook aan de Overleggroep Vesting Naarden en vele anderen die het museum een warm hart en/of subsidies toedragen.

Bovenal bedanken wij onze vrijwilligers en alle stafmedewerkers. Hun inzet is voor het museum en het bezoekerscentrum onmisbaar en hun enthousiasme is groots. Natuurlijk zijn wij dank verschuldigd aan onze (mede-) bestuurders, zoals de leden van de Stichting Vrienden van het Nederlands Vestingmuseum en die van de kascommissie.

Er dienen belangrijke stappen gezet te worden om het museum aan de verwachtingen van de hedendaagse museumbezoekers te laten voldoen. Hiervoor zijn de komende jaren - zeer aannemelijk - aanzienlijke investeringen nodig zodat Het Nederlands Vestingmuseum zich kan blijven positioneren in de buitengewoon interessante - maar ook zo concurrerende - (historische) museumbranche.

Ook binnen het bestuur dienden zich verschillende wijzigingen aan. Onze penningmeester Alexander Huiskes verliet begin 2019 ná vele jaren het Bestuur van het Vestingmuseum én het Bestuur van de Vrienden. Naast hem verlieten ook eind 2019 Lennart Heuvelman en Aimée Vegter - van Ahee, respectievelijk voorzitter en penningmeester, het bestuur van de Stichting Vrienden. Wij danken hen alle drie voor het wederom initiëren en enthousiasmeren van deze voor het museum belangrijke steunpilaar en voor hun inzet voor het museum in het algemeen.

De bestuurlijke organisatie dient te worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en richtlijnen van deze tijd, zoals bijvoorbeeld de Governance Code Cultuur. Het bestuur van Het Nederlands Vestingmuseum onderschrijft deze code, waarin bestuurlijke transparantie en dergelijke zijn omschreven. Hiertoe dienen de statuten van beide Stichtingen en de bestuurs- en directiereglementen te worden aangepast. In het voorjaar van 2019 zijn de eerste stappen voor dit transformatieproces in gang gezet en de verwachting is dat medio 2020 een en ander ook formeel zal zijn aangepast.

Oscar van de Ende, Voorzitter Bestuur
Stichting Het Nederlands Vestingmuseum

2. Introductie

Het Nederlands Vestingmuseum is opgericht in 1955 en is een historisch museum. De ICOM (International Council of Museums) hanteert de volgende definitie voor een museum:

Een permanente instelling in dienst van de gemeenschap en haar ontwikkeling – niet gericht op het maken van winst – die de materiële getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie of genoegen.

Het Nederlands Vestingmuseum definieert zich als een volwaardig museum, is lid van de Nederlandse Museum Vereniging (NMV) en onderschrijft de diverse codes waaraan leden dienen te voldoen. Het Nederlands Vestingmuseum heeft in haar statuten de volgende doelstellingen en missie omschreven:

Doelstellingen

Het wekken van belangstelling voor- en het laten ervaren van de geschiedenis van de Nederlandse Vestingbouwkunde, het functioneren van vestingen en andere duurzame verdedigingswerken, alsmede het leven en werken daarin.

Missie

Bezoekers op een plezierige en participerende manier kennis laten maken in woord, beeld, geschrift en ervaring met de cultuurhistorische, de sociaaleconomische, militaire- en bouwkundige aspecten van de Nederlandse Vesting- en Verdedigingswerken.

Alle plannen en activiteiten van het Vestingmuseum zullen steeds getoetst worden aan deze missie en doelstellingen.

Organisatiestructuur

Het Nederlands Vestingmuseum is ondergebracht in Stichting Het Nederlands Vestingmuseum, die verantwoordelijk is voor de exploitatie van het museum en het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting. De museale collectie is ondergebracht in een afzonderlijke stichting: Stichting Vrienden van het Nederlands Vestingmuseum. De museale collectie is permanent - om niet - in bruikleen gegeven aan het museum.

Beide stichtingen beschikken over een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en zijn vrijgesteld van het betalen van successierechten. Hierdoor kan er belastingvrij worden geschonken aan beide stichtingen of kunnen die bij testamentaire beschikking bedacht worden.

De bestuursleden van beide stichtingen vervullen hun functie onbezoldigd. Gedurende het verslagjaar hebben er een aantal mutaties plaatsgevonden in de bestuurssamenstelling. Voor de personalia verwijzen wij naar het colofon van dit jaarverslag.

Vrijwilligers en medewerkers

Het Nederlands Vestingmuseum is bij het uitvoeren van haar activiteiten afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Zij zijn actief in verschillende publieksfuncties als gids, schipper, winkel/kassamedewerker, kanonnier, collectiebeheerder of medewerker Technische Dienst. Vrijwilligers van het Vestingmuseum ontvangen geen vergoeding, uitgezonderd de Weekend Coördinatoren die bij afwezigheid van de vaste staf in de weekends verantwoordelijk zijn voor de openstelling van het museum. Deze vrijwilligersvergoedingen zijn gemaximaliseerd aan de hiervoor geldende wettelijke voorschriften.

De motivatie om vrijwilligerswerk te doen bij het Vestingmuseum is uiteenlopend; dit kan zijn vanuit een maatschappelijke betrokkenheid, actief te blijven na de pensionering, het opdoen van sociale contacten, belangstelling voor geschiedenis of aansluiting te vinden bij de arbeidsmarkt door middel van een tijdelijke werkervaringsplek. Hierdoor is het vanzelfsprekend dat er verloop is in het vrijwilligersbestand, hetgeen ook in 2019 het geval was. Het aantal vrijwilligers bleef echter stabiel rond de 85 personen.

De vrijwilligers worden ondersteund door een kleine betaalde staf vier medewerkers (totaal 3,8 FTE). In het jaar 2019 hebben enkele mutaties plaats gevonden in de staf. Stefanie Korlaar heeft onze organisatie na vele jaren verlaten. Lisette Stins is ons team komen versterken als Coördinator Vrijwilligers en Boeking. Hoofd Bedrijfsvoering Pieter Koudijs vormt sinds oktober 2019 samen met Oscar Hefting de directie. Hoofd Technische Dienst Willem Ehlert completeert de museumstaf. Gezamenlijk is de staf verantwoordelijk voor het uitvoeren van door het bestuur geformuleerde doelstellingen, de bedrijfsvoering, het organiseren van tentoonstellingen, activiteiten en evenementen. De belangrijkste taak is echter het faciliteren en aansturen van de vele enthousiaste vrijwilligers. Zonder hun belangeloze inzet zou het museum niet functioneren!

3. Museum

Terrein en gebouwen

Het terrein en de gebouwen zijn sinds 2016 eigendom van de Nationale Monumenten Organisatie (NMo). Het groot onderhoud komt voor rekening van de Stichting Monumentenbezit (SMB) die namens de NMode vestingwerken beheert. Het dagelijks onderhoud inclusief groenbeheer komt voor rekening van het museum.

In tegenstelling tot veel andere musea is bij Het Nederlands Vestingmuseum de erfgoedlocatie Bastion Turfpoort één van de belangrijkste attracties van het museum: het terrein en de gebouwen zijn door hun oorspronkelijke staat illustratief voor de vestingbouw in de 17e eeuw en de wijze waarop een vesting en haar verdedigingswerken functioneerden. Op dit terrein van circa twee hectare bevinden zich een zestal gebouwen; vier 17^e -eeuwse kazematten (de gebouwen A, Z, V en W), een 19^e -eeuwse mortierkazemat (gebouw IJ) en een 19^e -eeuwse kanonremise (gebouw X). Op gebouw X na, zijn alle gebouwen ondergronds gelegen en niet met elkaar verbonden.

De Kazematten A, Z en W zijn in gebruik als permanente expositieruimten, Kazemat IJ is dat deels ook en wordt tevens gebruikt voor tijdelijke tentoonstellingen en verhuur voor evenementen. In Kazemat V is de werkplaats van het museum gevestigd. Gebouw X was tot 2018 in gebruik voor zowel de museumwinkel/café alsmede de kantoren. In november 2018 is het kantoor verhuisd naar de ruimte boven Kazemat IJ. Hierdoor kon gebouw X in 2019 geheel worden vrijgemaakt om plaats te bieden aan de museumwinkel/café. Deze interne verhuizing en verbouwing is mede mogelijk gemaakt door de enorme inzet van onze vrijwilligers en de financiële ondersteuning van de Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum. Het geheel vernieuwde museumcafé werd op 12 april 2019 op feestelijke wijze officieel geopend door Wethouder Alexander Luijten.

Collectie en verzamelbeleid

De museumcollectie is ondergebracht in de Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum en is in permanente bruikleen gegeven aan Stichting Het Nederlands Vestingmuseum. De collectie beslaat de periode 1350 – 1965 en omvat zo'n 8.000 objecten die in het museum zijn tentoongesteld of zijn opgeslagen in het museumdepot aan de St. Vitusstraat (3D-objecten) of het Gemeentelijk Stads- en Streekarchief in de Cattenhagestraat (2D-objecten zoals historische prenten en kaarten).

Het museum beschikt over een fraaie collectie historisch artilleriegeschut, dat met name tentoongesteld is op het buitenterrein. De overige collectie omvat militaire uniformen, gebruiksvoorwerpen en objecten, die het verhaal van de militaire functie van een vestingstad ondersteunen.

Voor het beheer en registratie van de collectie is het museum geheel aangewezen op de inzet van vrijwilligers. Het Vestingmuseum maakt gebruik van de applicatie Adlib, waarin de objecten zijn geregistreerd en beschreven. In 2019 heeft het museum de controle van de huidige collectieregistratie afgerond, ter voorbereiding op een migratie naar Adlib Online. Na afronding zal tevens een inventarisatie worden gemaakt voor het ontzamen van objecten die niet meer aansluiten bij de eventuele toekomstige verhaallijnen van het museum. Hiervoor zal de richtlijn LAMO (Leidraad Afstoten Museale Objecten) worden gehanteerd.

Vaste tentoonstelling

In de verschillende kazematten (ondergrondse gangen) zijn de vaste tentoonstellingen ingericht:

Kazemat A	: Geschiedenis van de Vestingbouwkunde
Kazemat Z	: Geschiedenis van Naarden
Kazemat IJ	: Garnizoensleven in de 19 ^e eeuw
Kazemat W	: De Hollandse Waterlinies en de Collectie Kraijenhoff

In de kazematten zijn objecten tentoongesteld die de verhaallijn van de permanente tentoonstelling illustreren. Dit betreffen militaire uniformen, wapens, uitrustingstukken en vesting (technische) werktuigen. Naast de eigen collectie, heeft het Vestingmuseum de beschikking over objecten die in bruikleen zijn gegeven. Dit betreft onder meer de collectie Kraijenhoff, de ontwerper van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

De kazematten werden indertijd gebouwd als militaire werken en niet als museum. De klimatologische omstandigheden voldoen hierdoor niet aan de eisen om kwetsbare museale objecten te kunnen tentoonstellen zonder het treffen van speciale voorzieningen, zoals plaatsing in klimaatvitrites.

De presentatie is voornamelijk Nederlandstalig, klassiek van opzet en bestaat naast de objecten in vitrines en diorama's, uit feitelijke informatieverstrekking door middel van teksten en afbeeldingen op borden en panelen. Daarnaast wordt in beperkte mate gebruik gemaakt van audiovisuele ondersteuning met video en geluidseffecten- en fragmenten.

Masterplan herinrichting Vestingmuseum

In de afgelopen jaren hebben de ontwikkelingen wat betreft museaal presenteren niet stilgestaan; zo wordt er tegenwoordig veel gebruik gemaakt van interactieve presentatiemiddelen, zoals touchscreen displays waarmee informatie (meertalig) kan worden opgevraagd op verschillende verdiepingsniveaus, afhankelijk van de interesse en kennisbehoefte van de bezoeker.

Het Nederlands Vestingmuseum heeft in 2019 samen met Bureau XPEX uit Amsterdam een masterplan opgesteld voor de herinrichting van de vaste exposities. Dit plan omvat een tentoonstellingsconcept dat aansluit bij vier historische hoogtepunten van Naarden-Vesting in relatie tot de vensters van de Canon van Nederland en scheidt een beeld hoe de vesting een rol speelde in de strijd om de vrijheid voor een zelfstandig Koninkrijk der Nederlanden. Deze vier thema's zijn:

- Het Bloedbad van Naarden 1572 (Canonvenster: Willem van Oranje)
- Het Rampjaar 1672 (Canonvenster: De Republiek)
- Beleg van Naarden 1814 (Canonvenster: Napoleon)
- De Nieuwe Hollandse Waterlinie (Canonvenster: Koning Willem I)

Het Masterplan is tot stand gekomen met een subsidie van € 15.000,00 van het Mondriaan Fonds. Van deze subsidie is een voorschot ontvangen à € 13.500,00 in december 2018. De kosten voor het ontwikkelen van het Masterplan zijn gemaakt in het boekjaar 2019. De komende periode onderzoekt het museum op welke wijze dit plan tot uitvoering gebracht kan worden.

Wisseltentoonstellingen en evenementen

Het jaar 2019 stond in het teken van drie wisseltentoonstellingen:

1). De VOC op Sri Lanka, forten in het land van kaneel en olifanten.

Deze tentoonstelling, samengesteld door Sri Lanka deskundige Dr. Lodewijk Wagenaar, werd op 19 mei 2018 officieel geopend door Zijne Excellentie de heer A.M.J. Sadiq, ambassadeur van Sri Lanka. Met deze tentoonstelling vertelt Het Nederlands Vestingmuseum de verhalen over Nederlandse overzeese forten. Bij de tentoonstelling werd een educatieprogramma ontwikkeld voor het basisonderwijs. Op een aanschouwelijke manier konden de leerlingen zelf een fort uitzetten, waarbij een beroep werd gedaan op hun ruimtelijk inzicht, en kennis van meetkunde, aardrijkskunde en geschiedenis. Daarnaast werden er drie lezingen gegeven door Lodewijk Wagenaar over de Sri Lanka tentoonstelling. Deze tentoonstelling eindigde 30 april 2019.

2). Vêrlander, weeskinderen van de VOC.

In 2019 werd geen gebruik gemaakt van Het Nederlands Vestingmuseum als locatie voor het Fotofestival Naarden. Van 25 mei t/m 29 september 2019 had het museum daarom zelf een tijdelijke tentoonstelling geprogrammeerd. 'Vêrlander, weeskinderen van de VOC' is ontwikkeld door fotograaf Geert Snoeijer in samenwerking met het Westfries Museum Hoorn en vertelt het verhaal over de nazaten van VOC-bemanningsleden die kinderen kregen met inheemse vrouwen in Afrika, Indonesië en West-Australië. Deze nazaten hadden zowel vroeger als vandaag de dag te maken met discriminatie; als kleurling waren ze vroeger te donker en tegenwoordig te blank. De schitterende fotoportretten van Geert Snoeijer werden ondersteund door een documentairefilm en een audiotour.

3). Napoleon, Vive L'Empereur!

Op 20 oktober 2019 sloot Het Nederlands Vestingmuseum aan bij het Netwerk van Canonmusea voor onder meer het Canonvenster Napoleon. In de tentoonstelling 'Napoleon Vive L'Empereur!' staat een dodenmasker van Napoleon centraal. Dit masker wordt omringd door 15 portretfoto's van veteranen uit Napoleons Grande Armée. Deze foto's zijn gemaakt in 1858 tijdens een herdenkingsbijeenkomst op de sterfdag van de keizer. De tentoonstelling Napoleon Vive L'Empereur! loopt tot 30 maart 2020.

De programmering 2019 sloot goed aan bij de onderwerpen en museale doelstellingen van Het Nederlands Vestingmuseum. Hierin probeert het museum een goede mix te vinden tussen tentoonstellingen en evenementen om een zo breed mogelijk publiek aan te spreken. Onderstaand een overzicht van de museale en maatschappelijke activiteiten zoals deze afgelopen jaar plaats vonden:

- Bevrijdingsdag; bevrijdingsvuur, avondopenstelling met picknick en film*
- Gooise Verhalenwedstrijd Rotaryclub Naarden*
- Open Monumentendag; reenactment bezoek Hertog van Wellington aan Naarden 1815 *
- Napoleon Vive l'Empereur; reenactment i.s.m. met Saluutbatterij Amsterdam en de NAN
- De Troonzaal van Sinterklaas voor peuters en kleuters
- Demonstraties tingieten
- Demonstraties boogschieten (i.s.m. Vesting Adventure)
- Wedstrijden Stratego

*gratis toegankelijke evenementen.

Activiteiten

Het Nederlands Vestingmuseum organiseert al jaren verschillende activiteiten die bijdragen aan een plezierige bezoekerservaring, welke worden verzorgd door de vrijwilligers:

Rondleidingen

De gidsen van Het Nederlands Vestingmuseum verzorgen rondleidingen op afspraak. Daarnaast is er elke zondagmiddag een gratis rondleiding waarbij bezoekers kosteloos kunnen aansluiten.

Schuttersdagen en kanondemonstraties

Het Nederlands Vestingmuseum brengt de geschiedenis tot leven door het verzorgen van demonstraties met historisch 18^e en 19^e -eeuws vestinggeschut. Elke eerste en derde zondagmiddag van de maand en op feestdagen worden deze demonstraties verzorgd door de Kanonniërs van het Nederlands Vestingmuseum. In hun historische uniformen geven zij een inkijkje in militaire leven uit vroeger tijden.

Vaartochten

In het zomerseizoen wordt er gevaren met de eigen rondvaartboot van Het Nederlands Vestingmuseum onder begeleiding van een deskundige schipper die tevens als gids fungeert. De reguliere vaartochten duren ongeveer een uur en gaan over de oostelijke helft van de vestinggracht.

Kinderpartijtjes

Ook dit jaar vierden weer veel kinderen hun verjaardagspartijtje op Het Nederlands Vestingmuseum. Na een ontvangst met koek en soldatenbier (limonade) werd de jarige gehuld in een soldatenuniform om samen met zijn of haar vriendjes de speurtocht 'Op jacht naar de schat' te doen. Door het oplossen van vragen en opdrachten, werd de code van de schatkist ontcijferd waarin voor alle deelnemers een klein presentje wacht.

Locatieverhuur

Het terrein en de gebouwen van Het Nederlands Vestingmuseum werden in 2019 verhuurd voor de organisatie van verschillende evenementen van derden. Op 4 en 5 oktober organiseerde zorginstelling Vivium een grootschalig ledenweekend. Verschillende exposanten uit de zorgsector presenteerden hun diensten en producten, er was een museaal programma met rondleidingen, vaartochten en demonstraties met het afvuren van de museumkanonnen. Op beide dagen verzorgde artiest Ben Cramer twee optredens in een speciaal hiervoor geplaatste podiumtent.

Educatie

Educatie is één van de kerntaken van Het Nederlands Vestingmuseum. Naast ontspanning en vermaak behoort het overdragen van kennis en informatie tot de doelstellingen van een historisch museum. In 2009 zijn er nieuwe leerdoelen vastgesteld voor het vak geschiedenis voor zowel het primair- als voortgezet onderwijs in de Canon van Nederland. Deze Canon omvat 10 tijdvensters, 14 hoofdlijnen en 50 thema's die gelden als verplichte lesstof. Veel historische musea baseren hun educatieprogramma's op de Canon van Nederland. Ook zijn er verschillende Regionale Canons ontwikkeld waarin regionale thema's worden gerelateerd aan de tijdvensters of thema's van de Canon van Nederland.

De onderwerpen die Het Nederlands Vestingmuseum beschrijft en de objecten die in het museum tentoongesteld worden, sluiten in principe aan bij meerdere tijdvakken en thema's van de Canon van Nederland. Met de aansluiting van het Vestingmuseum bij het netwerk van canonmusea is ook besloten de vaste tentoonstelling op de canonvensters aan te passen. Het is de bedoeling dat dit de aankomende jaren vorm krijgt. Het Nederlands Vestingmuseum beschikt op dit moment over de volgende educatieve instrumenten:

Audiotour

Er is een gratis Nederlandstalige audiotour beschikbaar die is ontwikkeld in samenwerking met studenten van de Reinwardt Academie (HBO voor de Museale Sector) en IZI Travel. Bezoekers kunnen hiervoor de app. downloaden op hun smartphone.

Educatieve Speurtocht

Voor het primair onderwijs is er de educatieve speurtocht 'Vesting Expeditie'. Deze speurtocht behandelt zowel historische gebeurtenissen uit de geschiedenis van Naarden als vestingbouwkundige aspecten. Leerlingen doen de speurtochten in groepjes van 5 kinderen waardoor er ook invulling wordt gegeven aan samenwerken en groepsdynamiek.

Programma Nieuwe Hollandse Waterlinie

Het Nederlands Vestingmuseum maakt gebruik van het educatieprogramma over de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) dat is ontwikkeld door het projectbureau NHW. Dit programma bestaat uit verschillende modules voor groep 8 van het primair onderwijs en voor klas 1 en 2 van het voortgezet onderwijs.

Schoolrondleidingen

Vele scholen bezoeken Het Nederlands Vestingmuseum en doen daarbij een rondleiding onder begeleiding van onze vakbekwame gidsen. Schoolrondleidingen worden aangeboden tegen een gereduceerd tarief.

Canon van Nederland

Op 20 oktober 2019 is Het Nederlands Vestingmuseum toegetreden tot het Netwerk van Canonmusea voor de vensters Napoleon en Koning Willem I. Dit netwerk bestaat thans uit 29 musea en groeit tot maximaal 40 aangesloten locaties die samen de verhalen van de Nederlandse geschiedenis vertellen.

Boeking en bezoekersaantallen

Mede door Open Monumentendag, de Grote Parade op 20 oktober en de Schuttersdagen mocht Het Nederlands Vestingmuseum in 2019 weer veel bezoekers verwelkomen op Bastion Turfpoort. Dit jaar is het aantal bezoekers gestegen van 20.524 in 2018 naar 21.542 in 2019.

In lijn met de landelijke trend is er een toename in het aantal bezoekers met een Museumkaart ten opzichte van bezoekers die gewoon een kaartje kopen aan de entreekassa. De afgelopen jaren is het percentage bezoekers met een museumkaart gestegen naar 51% ten opzichte van het totaal aantal bezoekers. Zoals te zien is in de Winst & Verliesrekening resulteert dit in lagere inkomsten uit entreegelden omdat het museum hiervoor een lagere vergoeding ontvangt.

Via het online reserveringssysteem ontving het museum wederom veel boekingen voor rondleidingen, schoolbezoeken, bedrijfsuitjes en kinderfeestjes.

Bezoekersaantallen	2019		2018	
Entree Volwassenen	6078		6312	
Entree Kinderen	1702		1542	
Standaard entree		7780		7854
Museumkaart volwassenen	7345		7442	
Museumkaart kinderen	1693		1765	
Cultureel Jongeren Pas	405		173	
Speciale Prijs	184		513	
I Amsterdam	155		106	
Groepsprijs Volwassenen	863		1193	
Groepsprijs Kinderen	782		738	
Gratis*	2335		740	
Entree met korting		13762		12670
Totaal		21542		20524

*In combinatie met locatieverhuur Vivium Evenement, Open Monumentendag, kinderen < dan 4 jaar.

4. Bezoekerscentrum Naarden-Vesting/ VVV

De VVV in de Utrechtse Poort aan het Ruijsdaelplein in Naarden-Vesting.

Sinds 2011 exploiteert Stichting Het Nederlands Vestingmuseum het Bezoekerscentrum Naarden waarin het VVV is ondergebracht. Hiervoor ontvangt het Bezoekerscentrum een subsidie van de Gemeente Gooise Meren, waarmee de vaste exploitatiekosten voor een deel worden gedekt, de variabele kosten zijn voor rekening en risico van het Nederlands Vestingmuseum.

Doelstellingen

De doelstellingen van het Bezoekerscentrum zijn: een instelling zonder winstoogmerk ten bate van de gemeenschap, gericht op het onder de aandacht brengen van de culturele en recreatieve mogelijkheden, het informeren van bezoekers en het bevorderen van toerisme in de stad Naarden.

Missie

De missie die hieruit volgt is: bezoekers informeren in woord, beeld en geschrift over culturele activiteiten en recreatieve mogelijkheden, al of niet gezamenlijk in organisatie met in Naarden gevestigde culturele instellingen en verenigingen.

Waar Het Nederlands Vestingmuseum haar eigen doelstellingen nastreeft, richt het Bezoekerscentrum Naarden zich nadrukkelijk op het realiseren van de collectieve doelstellingen en belangen voor héél Naarden.

Organisatie

Het Bezoekerscentrum wordt gerund door zestien vrijwilligers, die worden aangestuurd door een coördinator en een administratief medewerkster (eveneens op vrijwillige basis). Het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting valt als activiteit onder Stichting Het Nederlands Vestingmuseum, die zorg draagt voor de directievoering en de financiële administratie.

Gebouw

Het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting is gehuisvest in het rechterdeel van de monumentale Utrechtse Poort, aan het Ruijsdaelplein in Naarden-Vesting. De Utrechtse Poort is eigendom van de Stichting Nationale Monumenten Organisatie (NMO) en wordt gehuurd van de Stichting Monumentenbezit (SMB), die verantwoordelijk is voor het onderhoud en de exploitatie van de vestingwerken. In het linkerdeel van de Utrechtse Poort is met een financiële bijdrage van het Rabo Coöperatiefonds een vergaderruimte ingericht. De ruimte wordt om niet ter beschikking gesteld door de SMB, die voor 50% meedeelt in de huuropbrengsten. Het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting coördineert de verhuur aan geïnteresseerden. Voor Naardense verenigingen en instellingen wordt een gereduceerd tarief gehanteerd. Gedurende de zomermaanden fungeerde de ruimte als informatiebureau en ticketverkoop voor de organisatie van het Fotofestival Naarden.

Openingstijden

Van 1 april tot 1 november 2019 was het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting dagelijks geopend van 10:00 – 17:00 uur. Op 1 november ging het winterseizoen in en zijn de openingstijden aangepast in woensdag t/m zondag 11:00 – 16:00 uur.

Diensten en producten

Voor het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting heeft Stichting Het Nederlands Vestingmuseum een VVV-franchiseovereenkomst met het Regionaal Bureau voor Toerisme Gooi en Vecht. Er worden VVV-artikelen zoals plattegronden, fietskaarten, wandelroutes en VVV-cadeaukaarten afgenomen. Tevens faciliteert het Regionaal Bureau voor Toerisme Gooi en Vecht de website www.vvvnaarden.nl. De inhoud van de folders, het beheer van de website, informatieborden rond de vesting en de publicatie van de evenementenkalender worden verzorgd door Stadspromotor Saskia Simons in samenwerking met het Regionaal Bureau voor Toerisme Gooi & Vecht.

De medewerkers van Bezoekerscentrum Naarden-Vesting zijn verantwoordelijk voor de uitvoerende taken van de promotie van recreatie en toerisme in Naarden. Zij voorzien bezoekers van informatie en van gratis VVV-stadsplattegronden en evenementenkalenders. Naast de informatieproducten worden aan Naarden gerelateerde boeken, cadeaus en souvenirs verkocht, evenals VVV- en Museumkaarten.

Behalve de verkoop van producten verleent het Bezoekerscentrum diverse diensten, zoals fietsverhuur, locatieverhuur van de RABO-zaal, kaartverkoop voor Vestingvaart Naarden en Vereniging Vestingstad Naarden en bemiddeling bij het afsluiten van arrangementen voor bezoekers. Het Bezoekerscentrum fungeert hierbij als gastheer en vertrekpunt en werkt hierbij samen met verschillende verenigingen en instellingen. De gezamenlijke activiteiten ondersteunen de bevordering van cultuur en recreatie in Naarden.

Alle activiteiten zorgden voor veel bezoekers: in 2019 kwamen 19.469 bezoekers naar het Bezoekerscentrum Naarden-Vesting: 865 minder dan in 2018.

5. Overzicht nevenfuncties bestuursleden

Stichting Het Nederlands Vestingmuseum onderschrijft de Governance Code Cultuur. In onderstaand overzicht zijn de nevenfuncties van de bestuursleden weergegeven met opgave of zij voor deze functies al dan niet een vergoeding (bezoldiging) ontvangen.

Naam	Bestuursfunctie Museum	Nevenfunctie(s)	(On)Bezoldigd
Oscar van den Ende	Voorzitter	Commissaris – Teslin Participaties	B
		Bestuurslid – Stak Pieter Bon	B
		Voorzitter – New Holland Foundation	O
		Bestuurslid – Vrienden van Vereniging Spierziekten	O
		Penningmeester – Stichting Atelier Pieter d’Hont	O
Alexander Huiskes	Penningmeester	Int. Coverage Executive - JP Morgan Chase & Co	B
		Bestuurslid - Stichting NieDeFo	O
Hidde van Kersen	Secretaris	Corporate Council - Trimbos Instituut	B
		Bestuurslid - SON Respons	O
Miriam van Meerten	Lid	DGA - MvM Professional Development	B
		Vertrouwenscontactpersoon Gooische Hockeyclub	O
		Lid – Reünistenfonds LSV Minerva	O
		Statenlid VVD - Provincie Noord-Holland	B
Rogier Veldkamp	Lid/Penningmeester	Zelfstandig Belegger	B
Oscar Hefting	Directeur*	Directeur – New Holland Foundation	B
		Voorzitter – Stichting Menno van Coehoorn	O
		Voorzitter Stichting Bossa Nova O	
		Lid – ICOMOS/ICOFORT	
Pieter Koudijs	Directeur*	Commissielid Financiën – Stewovon	O

*de heren Hefting en Koudijs maken formeel geen deel uit van het bestuur van Het Nederlands Vestingmuseum.

6. Colofon

Organisatie per 1 april 2020

Vrijwilligers 85 personen

Staf

Oscar Hefting	Directeur Museum
Pieter Koudijs	Directeur Bedrijfsvoering
Willem Ehlert	Hoofd Technische Dienst
Lisette Stins	Coördinator Vrijwilligers & Boeking
Niels Udo	Coördinator Bezoekerscentrum (<i>vrijwilliger</i>)

Bestuur Stichting Het Nederlands Vestingmuseum

Oscar van den Ende	Voorzitter
Rogier Veldkamp	Penningmeester a.i.
Hidde van Kersen	Secretaris
Miriam van Meerten	Lid

Bestuur Stichting Vrienden van Het Nederlands Vestingmuseum

Oscar van den Ende	Voorzitter
Rogier Veldkamp	Penningmeester
Bram van der Spelt	Secretaris

Kascommissie

Hugo Kolff
Ronald Vles
Iris Vonk

Uitgegeven door:

Stichting Het Nederlands Vestingmuseum
Westwalstraat 6
1411 PB Naarden
Telefoon: (035) 694 54 59
E-mail: info@vestingmuseum.nl
www.vestingmuseum.nl